

TEREZA JENČÍKOVÁ POSUDEK ŠKOLITELE
Josef Kuffner a vývoj jeho kritického myšlení

Práci Terezy Jenčíkové je nutno přivítat především po stránce námětové – pustit se do portrétu kritické osobnosti Josefa Kuffnera znamená pustit se vlastně na neznámý terén. Kuffner je jméno dnes nejen neznámé, ale takřka stoprocentně zapomenuté, osobnost zajisté v mnohem kuriózní až bizarní (viz Kuffnerovy diletantské, typicky cimrmanovské výlety na pole slovanské filologie, lokální i světové historie a topografie, jeho naivní národovecká obrana rukopisných falz atd.), zároveň však, a tady bychom měli zpozornět, legitimního nástupce Jana Nerudy v Národních listech, kde právě po Nerudovi od 1.ledna 1884 převzal divadelní rubriku (přesněji: rubriku divadelního fejetonu), a vedl ji podobně dlouho jako Neruda, přesněji více než čtvrtstoletí (1884-1910). Takže po celé čtvrtstoletí také on svými názory, podobně jako Neruda, ovlivňoval divadelní kulturu, ať už se s ním její představitelé ztotožňovali nebo se vůči němu stále častěji vymezovali (např. F.X.Šalda, který mluví o jakémsi žánru „kuffnerovské“ žurnalistické kritiky, jež je vždy jen echem většinového názoru). Proto se také musel vyrovnávat s často bouřlivými vlnami –ismů, jež tak či onak i české divadlo ovlivňovaly (od pozdního romantismu, realismu, naturalismu až k symbolismu). Ale nejen to – Kuffner cítil nutnost plné profesionalizace českého divadla, a proto se věnoval přípravě Dramatické školy při Národním divadle, vychovávající mladé talenty (tvrdil, že pokud má být ND školou, musí být samo vychováno; ta škola pak v devadesátých letech skutečně vznikla). Ale snad nejtrvalejší Kuffnerovou zásluhou je jeho spoluautorství projektu a spoluzakladatelská role při realizaci předměstského lidového (původně tzv. Výstavního divadla) divadla Uranie v Holešovicích, jež po úspěchu na Jubilejní výstavě bylo přeneseno o několik set metrů dál a fungovalo – jako živý důkaz, že pojmy „předměstské“ a „lidové“ se nemusí vylučovat s pojmem „umělecké“ - až do roku 1945. A autorka správně konstatuje, že Kuffnerovy kritické názory, jež shrnul např. do knihy Scéna za scénou, byly pro vznik tohoto divadla důležitou teoretickou průpravou. Určitým problémem námětově průkopnické práce, o němž si nejsem jist, zda byl zcela odstraněn, je jistá jednostrannost až nekritičnost při „advokacii“ Kuffnerových často bizarních názorů a postojů, jež se už po jeho odchodu z NL, zejména po roce 1918, stávaly jasným anachronismem, i když letmou připomínkou dvou dodnes vysoce ctěných jmen, Alfons Mucha a Edvard Beneš, bych rád připomněl, že Kuffner nebyl sám, kdo nemocí zvanou Hej-slovanství, ve 20.století trpěl. Podařilo se mi autorku aspoň přesvědčit, aby rozlišovala pojmy „vlastenectví“ a „národovectví“, a aby nevycházela pouze z Kuffnerova jednostranně podání např. u aféry herečky Marie Pospíšilové, ale jistě v tomto směru zůstaly v práci nemalé rezervy (stejně tak věta „...hodnocení Šubertovy činnosti v prvních letech **svého** působení ve funkci ředitele ND“ s.53 – naznačuje některé mezery v oblasti gramatické či stylistické). Jejich podrobnější posouzení však již rád přenechávám laskavému oponentovi. Sám práci hodnotím jako velmi dobrou a velmi rád ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 1. února 2012

Prof.PhDr.Vladimír Just